

K Ö N Y V I S M E R T E T É S

Kalmár Ádám

Gondolatok „A hadtudománytól a rendészettudományig – Társadalmi kihívások a nemzeti összetartozás évében” című kötetről

Thoughts about the book “From Military Science to Law Enforcement Science - Social Challenges in the Year of the National Cohesion”

Absztrakt

A 2020. esztendő rendhagyó volt a rendészettudomány művelői számára is. Különösen megmutatkozott ez az úgynevezett pécsi műhely vonatkozásában, amely 2001 óta első ízben volt kénytelen lemondani a hagyományosan Szent László ünnepnapja tiszteletére szervezett nemzetközi konferencia megrendezéséről. „A hadtudománytól a rendészettudományig – társadalmi kihívások a nemzeti összetartozás évében” címmel meghirdetett fórum tudományos értékei azonban mégsem vesztek el, mivel a konferenciát támogató periodika, a Pécsi Határőr Tudományos Közlemények huszonkettedik száma a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat részeként ezúttal is megjelenhetett. Így született meg egy közel 350 oldalon 38 tanulmányt tartalmazó kötet, amely 2020 történelmi emléknapjaira („Trianon 100”, „Zrínyi 400”) is emlékezve adja közre a rendészettudomány válaszait az aktuális társadalmi kihívásokra.

Kulcsszavak: hadtudomány, hadtörténet, rendészettudomány, rendészettörténet, bűnüldözés, migráció

Abstract

The year 2020 was unconventional for the practitioners of the law enforcement sciences too. This was especially evident regarding the so-called Pécs-workshop, which had to give up the organization of an international conference traditionally

conducted in honour of St. László's feast for the first time since 2001. However, the scientific values of the advertised forum entitled '*From Military Science to Law Enforcement Science – Social Challenges in The Year of the National Cohesion*' have not been lost, as the twenty-second volume of the Pécs Border Guard Scientific Bulletin could be published as part of the event of the Feast of the Hungarian Science. This is how the volume - including 38 studies on nearly 350 pages – was born, which also has provided – commemorating the historical memorial days of 2020 ('Trianon 100', 'Zrínyi 400') - law enforcement responses to current social challenges.

Keywords: military science, military history, law enforcement science, law enforcement history, criminal investigation, migration

A rendészettudomány művelői és az iránta érdeklődők polcain rendben ott sorakozik huszonegy fehér kötet a Pécsi Határőr Tudományos Közleményekből, a borítóján a hagyománytiszteletből megtartott határőr jelképpel, a karmaiban kardot tartó zöld turulmadárral. Újabb év elteltével a Magyar Rendészettudományi Társasággal együttműködve a Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztályának Pécsi Szakcsoportja kiadásában megérkezett a XXII. kötet is, amelyet 2020. november 20-án vehetett először kézbe az érdeklődő közönség.

A Magyar Hadtudományi Társaság 1990-es megalapítását követően mindössze egy évtizeddel, 2000 tavaszán jött létre a Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja. A Mecsek-aljai tudományos műhely 2001 óta Szent László napja (június 27.) tiszteletére minden évben megrendezi azt a hagyományteremtő nemzetközi tudományos konferenciát, amelynek – a rendvédelmi szervek tevékenységéhez kapcsolódó – előadásai később, a szerkesztők áldozatos munkájának köszönhetően, a Pécsi Határőr Tudományos Közlemények című gyűjteményes kötetben olvashatók.

Az idei volt az első év, hogy sem a periodikával megegyező című, 2020. június 25-ére tervezett nemzetközi konferenciát, sem pedig a Magyar Tudomány Ünnepe (november 3.) apropóján tervezett könyvbemutatót nem tudták megtartani az új típusú koronavírus-járvánnyal kapcsolatos tiltó rendelkezések miatt. A személyes tanácskozás ugyan elmaradt, azonban a tudományos művek összegyűjtésével 350 oldalon mintegy 38 tanulmányt tartalmazó kötet jöhetett létre. A periodika szerkesztői nem azt tűzték ki célul, hogy az eddig megjelent kötetek a rendészeti folyóiratok versenytársai legyenek, mint ahogy azt sem, hogy azok kizárólag a határrendészetről értekezzenek, de mindenképpen önálló tematikus publikálási lehetőséget kívántak nyújtani, és a meghirdetett témákhoz

minden esetben könnyen csatlakozhattak a rendvédelem szereplőin kívül más társadalomtudományok művelői is (Hautzinger, 2010).

A vastok könyv 44 szerzője változatos közösséget alkot. Megtalálhatjuk közöttük a Pozsonyi Rendőrákadémia professzorát, a Belügyminisztérium helyettes-államtitkárát, a Nemzeti Közszerológati Egyetem doktori iskoláinak és egyetemi tanszékeinek vezetőit, professzorait és PhD-hallgatóit ugyanúgy, mint a végrehajtásban dolgozó rendőr, katasztrófavédelmi szakembereket, a Rendőrségi Oktatási és Kiképző Központ, a Pécsi Tudományegyetem munkatársait vagy éppen az Európai Unióba delegált migrációs szakdiplomatát. A felsorolásból is látszik, hogy korunk társadalmi kihívásai a hadtudománytól a rendészettudományig, a közigazgatás széles spektrumából származó különböző látásmódú szakemberek érdeklődését keltették fel.

A kötet beköszöntőjében dr. Pintér Sándor belügyminiszter fővédnöki gondolatait olvashatjuk, amelyben e képpen tér ki a rendőri szervezet előtt álló, és a tudomány válaszait igénylő próbatételekre. *„A rendőrség ma már nemcsak a rutinok által kialakított intézkedéseket végzi el, hanem válaszokat keres és ad a modern szervezeti modelleknek megfelelő menedzsment, szervezeti viselkedés tekintetében éppúgy, mint a gyakorlati munka során megjelenő technikai kihívások, különösen az informatika és az információbiztonság területein. A tudományos megközelítés által kimunkált válaszok a rendvédelem hatékonyságának további növelése érdekében elengedhetetlen jelentőségűek.”*

A kötet első fejezete a „Tudományterületi metszetek” címet viseli. Az itt olvasható monográfiákban jól megfigyelhető a rendészettudomány kapcsolódása más tudományágakhoz, elsősorban a hadtudományhoz, biztonságstudományhoz, a katasztrófavédelemhez vagy éppen a pszichológiához. Itt nyolc tanulmány kapott helyet, s mindjárt az első, a magyar rendészettudomány legfőbb reprezentánsa, Finszter Géza professzor tollából, aki a „Rendőrségi évfordulók” című írásában négy kérdést vizsgál (Finszter, 2020). A szerző a nemzeti és az egyetemes értékek egymáshoz való viszonyáról így ír: *„a legkedvezőbb feltételeket a politikai hatalom demokratikus gyakorlása biztosítja”*. Finszter a jó állam és az erős állam koncepcióját állítja szembe, és felhívja a figyelmet arra, hogy a rendészetben az eredményességet csakis törvényességgel érhetjük el. Az emberi jogok egyéni és közösségi értelmezése során rámutat, hogy az egyéni és a közösségi jogok harmóniája azért bomlik meg, mert az alapjogvédelmi szint csökkentésének tilalma nem mindig valósul meg hangsúlyosan. Végül írásában a rendészet alkotmányos meghatározottságáról olvashatunk az 1989-es köztársasági alkotmánytól a 2012-ben hatályba lépett Alaptörvényig bezárólag. Ez utóbbi megvalósította a demilitarizálást és visszaillesztette a rendőrséget a közigazgatás rendszerébe. Teke András tanulmánya a tudomány és

a rendőri szakma viszonyrendszerét vizsgálja és a hierarchikus-bürokratikus szervezetekben történő problémamegoldási mechanizmus megváltoztatására az új tudományos elvek és módszerek, különböző dimenziójú kutatások alkalmazását javasolja (Teke, 2020). Ebben a fejezetben olvashatunk még a rendészet- és biztonságstudomány kapcsolatáról, a katasztrófavédelem tudományterületi elhelyezéséről, a terroristák pszichológiáján át a biztonságstudomány aktuális nemzetközi példáit tekintve érinthetjük Törökország jelenlegi helyzetét, és a német szélsőjobb radikalizációját is.

A „*(Rendészet) történeti szilánkok*” kifejező és egyben beszédes cím lehet egy fontos történelmi emléknappal tűzdelt évben, hiszen a trianoni béke diktátum 100., illetve Zrínyi Miklós hadvezér-költőnk születésének 400. évfordulóját ünnepelhetjük. Hét értékes, a rendészet történetjének különböző korait és vetületeit elénk táró monográfia található ebben a fejezetben. Különleges értéket ad a periodika e fejezetének a nyitómű. Ebben Padányi József több korabeli vázlattal és katonai térképrészlettel mutatja be, hogy Zrínyi az 1660-as években katonailag és műszakilag is kimagasló védelmi rendszert hozott létre a Muraközben, melyet a török támadók ellen 1663 augusztusában sikeresen meg is védett (Padányi, 2020). Hautzinger Zoltán itt helyet kapott írása megeleveníti előttünk a trianoni évben született Sebő Ödön, a Magyar Királyi Honvédség egykori határvadász főhadnagya életének mozzanatait, akinek a Gyimesi-szorosban tanúsított hősiesség helytállása a támadó szovjet és román csapatok megtorpanását eredményezte, illetve előre nyomulásukat csak a terület megkerülésével tudták folytatni (Hautzinger, 2020). Ebben a fejezetben olvashatunk még többek között az orosz rendészeti rendszerről vagy a román rendőrségről, illetve a magyar határőrség és a határőrizet 1956. november 4-e utáni újjászervezéséről.

A rendészettudomány és az oktatás érdeklődési területei is megjelennek a kötetben „*A rendészet humánuma és jövője*” című harmadik fejezetben. Itt nyolc publikáció kapott helyet, különösen olyan témákkal, mint a gyakorlatorientált rendészeti képzések tapasztalatai vagy a rendőrtiszthelyettes-képzés oktatás-módszertani fejlesztési lehetőségei, de olvashatunk még a nemzetbiztonság felsőoktatási képzéseiről nemzetközi kitekintéssel, a rendőri etika vizsgálatáról a tisztjelöltek körében, a rendőrség társadalmi elfogadottságáról, végezetül két, a világiárványhoz kapcsolódó értekezés is helyet kapott a gyűjteményben.

Nem maradhat el a témákat tekintve a bűnüldözés sem. A „*Kriminalitás és bűnüldözés*” címet viseli a negyedik fejezet, amelynek első tudományos publicisztikája a kriminalisztika jövőbeli fejlesztési lehetőségeit járja körbe, csokorba szedve a legújabb tudományos módszereket, egyúttal figyelmeztetve, hogy a hatékony bűnüldöző szakembert még ezen új technikai eljárások sem fogják helyettesíteni (Fenyvesi, 2020). A fejezetben többek között olvashatunk még

a fényképről, mint a kriminalisztika nulladik mérföldkövéről, a terrorcselekmények előrejelzésének lehetőségeiről, valamint a testi sértésekkel kapcsolatos nyomozások orvosszakértői kérdéseiről.

A migráció témája a jelenkorban a rendészettudományi közgondolkodásban megkerülhetetlen. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint a kötet utolsó „*Modernkori migráció hatásai és kihívásai*” című fejezetében helyet foglaló kilenc tanulmány. Ezek közül kiemelkedik Töttös Ágnes írása, amely a migrációkezelés egyik legvitatottabb helyszínével összefüggő nemzetközi és európai jogi bírósági gyakorlatot mutatja be (Töttös, 2020). Emellett e fejezetben kaptak helyet a pandémiás helyzet hazai és európai rendészetre vagy éppen a terrorizmus elleni küzdelemre gyakorolt hatásait górcső alá helyező írások is. A pécsi rendészeti tudományos műhelyből kikerült új periodika több tudományterületet érintő fogalmak összekapcsolásával létrejött interdiszciplináris – és mint mindig – időszerű témákat feldolgozó gyűjteményes mű. Mindazok figyelmére bizton számíthat, akik érdeklődési körüknél vagy kutatási témájuknál fogva a rendészettudomány fejlesztésén vagy megújításán fáradoznak. Ezt az is elősegíti, hogy e kötet is – a 2002 óta megjelent korábbi számokhoz hasonlóan – teljes terjedelmében olvasható a honlapjukon ([URL1](#)).

Felhasznált irodalom

- Hautzinger Z. (2010). Tíz kötet a rendészettudomány szolgálatában, *Rendészeti Szemle*, 58(2), 127-143.
- Finszter G. (2020). Rendőrségi évfordulók. In Gaál Gy. & Hautzinger Z. (Szerk.), *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XXII. A hadtudománytól a rendészettudományig – Társadalmi kihívások a nemzeti összetartozás évében* (pp. 5-24). Magyar Hadtudományi Társaság.
- Teke A. (2020). A tudomány és a szakma viszonyrendszere a hadtudomány és a rendészettudomány kompatibilitási dilemmájában. In Gaál Gy. & Hautzinger Z. (Szerk.), *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XXII. A hadtudománytól a rendészettudományig – Társadalmi kihívások a nemzeti összetartozás évében* (pp. 25-32). Magyar Hadtudományi Társaság.
- Padányi József (2020). Mars küzdőtere. In Gaál Gy. & Hautzinger Z. (Szerk.), *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XXII. A hadtudománytól a rendészettudományig – Társadalmi kihívások a nemzeti összetartozás évében* (pp. 83-92). Magyar Hadtudományi Társaság.
- Hautzinger Zoltán (2020). A határvédelem arca. In Gaál Gy. & Hautzinger Z. (Szerk.), *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XXII. A hadtudománytól a rendészettudományig – Társadalmi kihívások a nemzeti összetartozás évében* (pp. 93-97). Magyar Hadtudományi Társaság.
- Fenyvesi Csaba (2020). A kriminalisztika válaszai a társadalmi kihívásokra – a bűnüldözés fejlesztési lehetőségei. In Gaál Gy. & Hautzinger Z. (Szerk.), *Pécsi Határőr Tudományos*

Közlemények XXII. A hadtudománytól a rendészettudományig – Társadalmi kihívások a nemzeti összetartozás évében (pp. 211-226). Magyar Hadtudományi Társaság.

Töttös Ágnes (2020). A magyar tranzitzió az Európai Emberi Jogi Bíróság és az Európai Unió Bírósága előtt. In Gaál Gy. & Hautzinger Z. (Szerk.), *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XXII. A hadtudománytól a rendészettudományig – Társadalmi kihívások a nemzeti összetartozás évében* (pp. 277-288). Magyar Hadtudományi Társaság.

A cikkben található online hivatkozások

URL1: *A Pécsi Határőr Tudományos Közlemények hivatalos honlapja.* www.pecshor.hu

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Kalmár Á. (2021). Gondolatok „A hadtudománytól a rendészettudományig – Társadalmi kihívások a nemzeti összetartozás évében” című kötetéről. *Belügyi Szemle*, 69(SI3), 141-146. <https://doi.org/10.38146/BSZ.SPEC.2021.3.9>